

Home-Start Familiekontakten

Pilotprosjekt beskrivelse

For Home-Start+ Moss

1.0 Bakgrunn og formål

Home-Start familiekontakten (HSF) er et frivillig familiestøtteprogram som ble startet av ildsjelen Margaret Harrison Leicester i 1973. Konseptet er nå etablert i over 20 land. Norge fikk sin første avdeling i 1995, og har i dag 36 avdelinger fordelt over hele landet. I Moss ble Home-Start familiekontakten etablert i 2011, og driftes av Moss og Omegn kvinneråd med økonomisk støtte fra Moss kommune.

Tiltaket baserer seg på bruk av frivillige familiekontakter i familienes eget hjem. Familiene får besøk av en familiekontakt en gang i uken, 2-4 timer per uke i minst 6 måneder. Familiekontakten gjør varierte oppgaver med utgangspunkt i familiens ønsker og behov.

Home-Start Familiekontakten Norge (HSFN) ønsker å gi et bidrag med tidlig hjelp og støtte inn til småbarnsfamilier som selv ønsker dette. Målgruppen er familier med minimum ett barn under skolealder. HSFN har i de senere årene erfart at avdelingene i økende grad får henvendelser fra familier som ønsker hjelp, men som faller utenfor HSF sin målgruppe pga barnas alder, og ønsker derfor over en 3 års pilotperiode å teste ut muligheten for å tilby Home-Start familiekontakten også til familier som *ikke* har barn under skolealder - Home-Start +.

Home-Start + er allerede etablert innenfor Home-Start familiekontaktens portefølje i både England og Nederland, og konseptet henvender seg til familier med barn over skolealder. Vanskelige livshendelser i familiene oppstår uavhengig av alder på barna. Tidlig innsats må forstås både som innsats på et tidlig tidspunkt i barns liv, og tidlig inngripen når problemer oppstår eller avdekkes i førskolealder, i løpet av grunnopplæringen eller i voksen alder (Agderforskning 2013).

Gjennom en prosjektperiode på 3 år ønsker HSFN å vurdere om Home-Start+ kan være et supplerende tilbud for eksisterende HSF-avdelinger, for familier med barn i grunnskolealder, og Moss er en av avdelingene som er valgt ut til å teste dette.

Agderforskning (2013) påpeker i rapporten "En vanskelig start" at det er et hull i forebyggingsarbeidet når det gjelder barn i 1.-4. klasse, og at skolen rapporterer at det er vanskelig å nå barn som har det vanskelig hjemme. I Home-Start Familiekontakten Moss har vi allerede kontakt med familier med barn i denne målgruppen, men vi må pr i dag avvise disse hvis de ikke faller under kriteriet om å ha minst ett barn under skolealder. Det er dette vi nå ønsker å gjøre noe med.

2. Mål og delmål

Pilotprosjektets hovedmål er å bedre familiers livssituasjon gjennom hjelp og støtte gitt av frivillige familiekontakter. Home-Start+ skal være et forebyggende lavterskeltilbud, hvor familiene selv definerer sitt behov.

Det er et mål å gi barn og ungdom et bidrag til en god oppvekst, gjennom å styrke foreldrenes livsmestring. Det er også et mål å rekruttere en ny gruppe frivillige familiekontakter, som ønsker å bidra i familier med eldre barn. Familiekontakter tilknyttet pilotprosjektet må gå en ekstra kurskveld, i tillegg til eksisterende forberedelseskurs. Det må derfor utarbeides et tillegg i eksisterende kursopplegg for familiekontakter. Tillegget skal handle blant annet om det å være familiekontakt for familier med større barn, samtykke og taushetsplikt i relasjonen mellom barn-familiekontakt og foreldre-familiekontakt, samtaler med barn, sosiale medier og nettverk, samt psykisk helse hos barn og unge. Kurskvelden vil også bli tilbudt som en åpen kurskveld, for de eksisterende familiekontaktene, og vil være obligatorisk for alle som skal være familiekontakter i HSF+.

Det er et delmål for prosjektet å kartlegge hvor behovet for HSF er størst, og om HSF+-oppdragenes innhold skiller seg ut fra ordinært HSF-arbeid. Det er også et mål for pilotprosjektet å drive med kunnskaps- og erfaringsformidling overfor andre HSF-avdelinger i Norge som ønsker å tilby HSF+.

3.0 Evaluering

Pilotprosjektet vil være underlagt en fortløpende prosessevaluering for å sikre at prosjektet gjennomføres etter planen og for å kunne avdekke uforutsette forhold som hemmer eller fremmer gjennomføring og måloppnåelse i prosjektet. Tiltaket vil på denne måten kunne justeres fortløpende og underveis i pilotperioden.

4.0 Målgruppe

Home-Start+ vil skille seg ut fra det ordinære HSF-tilbudet ved å yte hjelp til familier med barn i alderen 6-16 år. HSF hjelper allerede mange familier med barn i denne aldersgruppen, da de også har et barn under skolealder og derfor faller inn under det ordinære HSF-tilbudet. HSF har med dette derfor allerede god erfaring med å bruke familiekontakter i familier med eldre barn.

Home-Start+ i England har fokus på bruk av familiekontakter rettet mot ungdom. Hjelpeapparatet og psykisk helsevern fungerer ikke på samme måte som i Norge, derfor jobber familiekontaktene i disse landene direkte opp mot ungdommene selv. HSFN ønsker at Home-Start+ primært skal være en støtte til foreldre, og ikke rette seg direkte mot ungdom på samme måte som dette er drevet i England. Vi ønsker å ivareta foreldre med barn opp til 16 år, da det kan være like utfordrende å være foreldre til denne aldersgruppen som til yngre barn. Livskriser kan oppstå og ramme barnefamilier også etter skolestart. *Eksempler på typiske familier vi må avvise i dag er:*

Henvendelse fra Helsesøster:

Mor har flyttet fra voldelig mann. Hun har to skolebarn på 8 og 10 år. Mor har lite nettverk, føler seg mye alene, og skal få hverdagen til å fungere med jobb som av og til blir sent på ettermiddagen. Barna har startet på ny skole etter flytting, og er en periode hjemme alene etter skolefritidsordning. Mor synes det hadde det vært til stor nytte å få hjelp av en frivillig en ettermiddag i uken, til ting har gått seg til og kanskje blitt kjent med andre foreldre å spille på lag med. Mor ønsker hjelp med barna på ettermiddagen, for eksempel hjelpe til med å lage mat sammen med barna, eller å hjelpe til med lekser.

Forespørsel fra Psykisk helse og barnevern:

Alenemor som er flyktning og har 4 skolebarn. Far har fått avslag på asylsøknad. Mor er frustrert, lei seg og føler at alt er uvisst. Hun skal delta på introduksjonskurs, lære seg norsk og følge opp barna alene. Barnevernet er koblet på, men de kan ikke bidra i særlig grad da mor virker å ha gode omsorgsevner og foreldrefungering. Mor føler at hun ikke strekker til, er redd og usikker. Hun synes det hadde vært fint med litt støtte, omsorg og en å lære mer av det norske systemet fra.

Henvendelse fra skolen:

Enslig mor med to gutter på 11 og 14 år. Mor ble skilt for noen år siden og barnefar bor i en annen by, så det meste av omsorgen er det mor som står for. Mor har ikke vokst opp i Norge og hun opplever seg litt maktesløs i forhold til det å ha barn som er på vei inn i ungdomslivet. Hun føler hun mister kontrollen på 14-åringen, og vet ikke hva hun skal sette av grenser. Hun kjenner lite til hva som er typisk for norsk ungdom. Mor har lite nettverk, og ønsker å ha en voksenperson hun kan snakke med om sine utfordringer i foreldrerollen.

Henvendelse fra Helsesøster:

Barn med særskilt behov i tredje klasse og ingen yngre søsken. Foreldrene har hatt en slitsom høst med mye sykdom og trenger litt pusterom en periode for å komme seg. Familien får ikke avlastning hjemme og utfordringene er kanskje ikke store nok for avlastning på institusjon. De ønsker et lavterskeltilbud med hjelp hjemme, så de kan komme til hektene og eventuelt fokusere mer på de andre barna som ikke har fått så mye oppmerksomhet.

Henvendelse fra kreftsykepleier:

Mor er alene om omsorg for to barn på 10 og 15 år. Mor har en alvorlig kreftdiagnose. Familien har lite nettverk, og trenger støtte til barna i forhold til lekser og aktiviteter. Mor trenger også en samtalepartner.

5.0 Frivillighet og brukervedvirkning

HSF er tuftet på frivillighet, og arbeidet i familiene gjennomføres av frivillige familiekontakter. Familiekontaktene er medmennesker som har tid og lyst til å være sammen med en familie 2-4 timer hver uke. Det er et krav at familiekontaktene har egen foreldreerfaring eller erfaring fra arbeid med barn. Alle frivillige må levere politiattest og signere et taushetserklæringsskjema. Familiekontaktene skal i Home-Start+:

- Besøke en familie i deres hjem hver uke, 2–4 timer.
- Være en støttespiller til aktiviteter også utenfor hjemmet.
- Være et støttende medmenneske, en å dele sorger og gleder med.
- Yte praktisk hjelp til ulike oppgaver.
- Bidra til at familien får mulighet til å utvide sitt nettverk.

For de frivillige familiekontaktene så gir det å gjøre denne type frivillig arbeid mestring, glede og mening i eget liv. Når det gjelder brukervedvirkning så er det viktig å understreke at HSF er et frivillig tilbud som familiene selv må ønske. I familier med eldre barn er det viktig å ta hensyn til FNs barnekonvensjon artikkel 12 «Barns rett til å uttale seg i saker som angår dem». Barn over skolealder bør derfor tas med i beslutningen om å motta hjelp fra en familiekontakt.

6.0 Gjennomførings- og fremdriftsplan

Delmål	Aktivitet	Tid	Ansvarlig
Rekruttere frivillige	Henvende oss til eksisterende familiekontakter, samt rekruttere nye frivillige.	Okt-des 2018	TL + IV
Utarbeide tillegg i eksisterende kurs for familiekontakter	Lages i samarbeid med HSF Moss sin ressursgruppe og koordinatorene fra de andre pilotprosjekt-avdelingene.	Okt-nov 2018	TL+IV
Skolere frivillige i det å hjelpe en familie med større barn	Kurs for familiekontakter i HSF+ Tilbud om ekstra kurskveld for eksisterende familiekontakter.	Jan 2019	TL+IV
Gjøre tilbudet kjent, rekruttere familier	Informasjon på skoler, samarbeide med skolehelsetjeneste. Annonse på Facebook og i lokalaviser.	Jan-mars 2019	TL+IV
Koble familier og familiekontakter	Gjennomføre hjemmebesøk og koblingsmøter mellom familier og familiekontakter.	Mars 2019	TL+IV
Oppfølging	Telefonkontakt med familier og familiekontakter. Tilbud om veiledning av familiekontakter fra koordinator	Fortløpende	TL+IV
Avslutning	Gjennomføre avslutningsmøter med familier og familiekontakt.	Etter 6 mnd varighet på oppdragene	TL+IV
Prosessevaluering	Intervjuer og observasjon. Gjennomføre evalueringssamtaler med både familiekontakter og familier med sikte på å justere og forbedre tilbudet.	Fortløpende	TL+IV
Evaluerings av pilotprosjektet, rapportering	Skrive prosjektrapport og samle kunnskap fra pilotprosjektet	des 2021/ jan 2022	TL+IV
Rapportere til styret i HSFN		des 2021/ jan 2022	

IV = Ingvild Vatne

TL = Therese Lerstad

HSF Moss har pr i dag en koordinator ansatt i 100% stilling til det ordinære HSF tilbudet; Ingvild Vatne. I tillegg har HSF Moss ansatt en aktivitetsleder i 20 % stilling; Therese Lerstad. Det er ønskelig med en fleksibilitet mellom funksjonene til koordinator for HSF+ og koordinator for det ordinære HSF-tilbudet i Moss slik at disse kan fordele oppgaver seg i mellom. Det vil være koordinator for Home-Start Moss, Ingvild Vatne, som er ansvarlig for gjennomføring av prosjektet. Therese Lerstad har en mastergrad i sosiologi, og vil ha ansvaret for evaluering og rapportering.

Home-Start Familiekontakten Moss har en ressursgruppe bestående av:

- Cecilie Sommerstad, jordmor (Kalnes)
- Unni Fylling Eriksen, helsesøster/ psykiatrisk sykepleier (DPS)
- Inger-Lise Echoldt, pensjonert sykepleier
- Linda Jakobsen, ergoterapeut (Åpen barnehage/Forebyggende avd. Moss Kommune)
- Maria Kjølberg Evensen, Seniorrådgiver barnevernssaker (Fylkesmannen Østfold)

6.1 Prosjektorganisering

Pilotprosjektet er utarbeidet i samarbeid med HSFN, og styret til HSFN har godkjent pilotprosjektet. Det vil være 3 - 6 lokalavdelinger som skal gjennomføre pilotprosjektet HSF+ i Norge. Lokalavdelingene rapporterer til styret i HFSN om utviklingen i Home-Start+ to ganger i året i tillegg til levering av årsrapport. Organisasjonskonsulenten ved HSFN vil være den som organiserer og følger opp de lokale koordinatorenes arbeid med Home-Start+. Koordinatorene i pilotprosjektet møtes til to samlinger i året, og mottar oppfølging fra organisasjonskonsulenten i HFSN.

Koordinator på de lokale avdelingene vil være den som følger opp det daglige Home-Start+ arbeidet. Det kreves erfaring med det ordinære HSF-arbeidet da mye av oppfølgingen med familiekontakter og familier vil tilsvare dette. Koordinatorene vil være de som gjør prosjektet kjent, med nye og eksisterende samarbeidspartnere i sitt nettverk, og står for rekruttering og oppfølging av frivillige og familier til Home-Start+.

6.2 Bemanningsplan

HSF Moss søker å gjennomføre et 3-årig pilotprosjekt med HFS+ med å utvide aktivitetsleders stilling med ytterligere 40 % som skal dekke merarbeidet HFS+ medfører. På en 40 % pilotprosjektstilling forventes det at det hjelpes 10-15 familier ekstra per år.

7.0 Forutsetninger for å lykkes

Prosjektet har gode forutsetninger for å lykkes. HSF Moss har allerede lang erfaring på feltet. Basert på de erfaringene vi har gjort hittil med HSF i Moss vil henvendelsene fra familiene være stor og økende. HSF Moss har et godt samarbeide med flere instanser som jobber med utsatte barn og familier som Helsestasjonen, Krisesenteret, Frelsesarmeen, Fontenehuset, Mangfoldhuset og Moss kommune. HSF og våre samarbeidspartnere har god kjennskap til og kontakt med målgruppen. HSF Moss har allerede kontakt med flere familier som er i målgruppen, og opplever også en etterspørsel etter HSF fra familier vi må avvise i dag på grunn av barnas alder. HSF Moss er allerede et etablert og kjent tilbud i Moss, og med vårt kontaktnett med hjelpeapparatet og det at vi er en solid aktør, mener vi at gir oss gode forutsetninger for å lykkes med pilotprosjektet. En annen forutsetning for positiv utvikling er at prosjektet får rekruttert tilstrekkelig mange frivillige, som både egner seg og som ønsker å utføre frivillig innsats. HSF Moss har god tilstrømming av nye frivillige, og vi ser ikke på dette som en utfordring for pilotprosjektet.

8.0 Metode

Home-Start+ kommer i stor grad til å inneholde de samme rammebetingelsene som det ordinære HSF-tilbudet. Prosjektet søkes gjennomført ved å utvide HSF's eksisterende familiestøtteprogram til å også omfatte familier som *ikke* har barn under skolealder.

Det skal i tillegg utarbeides en utvidelse av det eksisterende kursopplegget for familiekontakter slik at de frivillige familiekontaktene er rustet til å bidra i familier med tenåringsproblematikk og andre forhold som er viktig når det gjelder det å være familiekontakt i familier med større barn, som samtykke og taushetsplikt.

9.0 Budsjett

	2019	2020	2021
Lønn, arb.avg, pensjon 40 % stilling	277 000	277 000	277 000
Andre driftskostnader	15 000	15 000	15 000
Markedsføring, annonsering	10 000	10 000	10 000
Totalt	302 000	302 000	302 000

10.0 Verdi for målgruppen og samfunnsmessig verdi

En evaluering av HSF gjennomført av Diakonhjemmet Høgskole i 2009 viste en høy grad av tilfredshet med det tilbudet familiene mottok gjennom HSF. Flere av familiene HSF hjelper har behov for hjelp og avlastning på grunn av vanskelige situasjoner i forbindelse med omsorg for flere barn. Mange familier med etnisk minoritetsbakgrunn har i tillegg store utfordringer med å finne seg til rette i det norske samfunnet. Problemene i familiene kan ofte karakteriseres som midlertidige. De fleste familiene har svake sosiale nettverk, og har dermed få eller ingen som kan avlaste og hjelpe. Mange av familiene opplever situasjonen de er i som kritisk, og de er redde for at det kan utvikle seg til situasjoner de ikke har kontroll over dersom de ikke får støtte og hjelp. Et prosjekt som HSF kan forhindre sosial ekskludering i skole og barnehage

11.0 Resultater, overføringsverdi og videreføring

Vi forventer gjennom pilotprosjektet å bedre omlag 10 familiers livssituasjon pr år i prosjektperioden gjennom hjelp og støtte gitt av frivillige familiekontakter.

Tillegget i kursopplegget skal evalueres og justeres fortløpende, og vi forventer å kunne tilby et gjennomarbeidet og relevant kursopplegg som lett kan overføres til andre HSF-avdelinger som skal implementere HSF+.

Som et resultat av pilotprosjektet skal vi kartlegge hvor behovet for HSF er størst, og om HSF+-oppdragenes innhold skiller seg ut fra ordinært HSF-arbeid. Vi vil etter endt pilotprosjektperiode kunne definere og avgrense Home-Start+ målgruppen.

Dersom evalueringen viser at vi gjennom HSF+ klarer å gi hjelp og støtte til familier med barn mellom 6-16 år er, ønsker vi å videreføre prosjektet som et fast tilbud i HSF's faste portefølje. Vi vil da starte arbeidet med å finne en videre form og ønsker å videreformidle Home-Start+ til andre HSF-avdelinger i Norge. Prosjektet vil altså forventes å ha overføringsverdi og kan benyttes av andre HSF-avdelinger i Norge. Home Start Familiekontakten Moss vil gjerne dele erfaringene fra prosjektet.

12.0 Referanser:

- Kaasa, Asbjørn og Jelstad, Beate (2009). *Nytter det? Evaluering av Home-Start Familiekontakten*. Rapport 02/2009. Diakonhjemmet Høgskole.
- Olsen, Torunn S. og Jentoft, Nina (2013): *En vanskelig start*. FoU rapport nr. 6/2013. Agderforskning.